

# נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

## מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

- [illegible]

## הגהות הב"ח

(א) גמ' ההוא מיבעי ליה  
לסמיכ' ולדחיי' כ"ל  
ומיבת חד ומיבת וחד  
נמחק: (ב) שם לא זיכה  
לא לא זיכה פשיטא:

## מוסף רש"י

מגפה רב ששׁת בִּידִיהַ.  
דָּרַךְ שְׁחוֹק כְּאִדָּם שֶׁמִּנֶּפֶחַ  
קָם מִתְחַמֵּם יָדָיו וּמִשְׁלִיכֵם  
לְאֹצוֹר, כְּלוּמַר כִּי הָרֹחַ  
שֶׁהֵלֵךְ קָם אֶלֶף טַעֲמוֹ הוּא  
(רַשִׁי לְפָנֶיךָ ד"ב ע"ד).  
אוֹתוֹ. לַעֲנִין הַמִּנִּין  
(לְעִד). דְּמַסְרִינָן לִיהַ זִוְגָא  
דְּרַבְבִּין. שְׁמִינִין אֲחוּרֵי עַד  
בֵּית הַסְּקִילָה וְהָם אָמַר יֵשׁ  
לִי לְלֹמֵד זִכּוֹת עַל עַמִּי  
יִשְׁמְעוּ וְהָם יִשְׁמְעוּ שֶׁן  
דְּבִרְיוֹ אֵם לֹא (יִזְמָא ע"ה).

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ. כִּהְיוּ אֵת הַכֹּל לְמַעַן לֵאמֹר לֵי וַיִּזְכֹּר שְׁמֵהּ לְנַחֲמִינָהּ: **אֵלֶּה מַעֲשֵׂיהָ:** לְדַרְשָׁה וַיִּזְכֹּר דְּרִישׁ נָמִי וַיִּרְגְּמוּ בָּהּ: **בְּלֹא כְסוּסוֹ.** עֵרוֹס וְאֵעָ"ג דְּבִי זְוָאֵה כְּמִיד וַרְגָּמוּ אוֹתוֹ דְּש"מ בְּלֹא כְסוּסוֹ אִיִּידִי דְּכַמִּיד אֲבָן לְדַרְשָׁה כְּכַז נָמִי אוֹתוֹ. בְּמַקְלָל כְּמִיד אֲבָן וּבְמַקְשָׁשׁ כְּמִיד [בְּמַדְבַּר טו] אֲבָנִים: **וְהָא הֵיא תַנָּא.** לְעֵלִי [מַכָּ]: **נִאֲמַר קֶאֱמַר.** מַגּוּזָה שׁוּב דְּפָרִים יִלְיָן לָהּ וְהִכִּי אַתָּה רַב פִּפְּא לְאִפְסוּגֵי עֲלֵיהּ דְּתַנָּא: **וְהִכִּי קֶאֱמַר.** תַּנָּא דְּכִרְיִיתָא אִילָן לֹא נִאֲמַר בּו' כְּלוּמַר הָא דִּילְיָן לָהּ מַגּוּזָה שׁוּב לֹא דּוּקָא אֵלֶּה הִכִּי קֶאֱמַר אִי נָמִי לֹא הוּא נָפִיק

וַיִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֵשׂו כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה  
 אֲלֵא מַעֲתָה יִירָגְמוּ אוֹתוֹ אֲבָן מֵאֵי עֵבְדִי  
 לֵיהּ הֵהוּא מִבְעֵי לֵיהּ לִכְדֹּתָנִיא וַיִּרְגְּמוּ אוֹתוֹ  
 בְּאֶבֶן <sup>א</sup>אוֹתוֹ <sup>ב</sup>וְלֹא בְכַסּוֹתוֹ אֲבָן <sup>ג</sup>שָׂאם  
 מֵת בְּאֶבֶן אַחַת יֵצָא וַאֲצַטְרִיךְ לְמִיכְתָּב אֲבָן  
 וַאֲצַטְרִיךְ לְמִיכְתָּב <sup>ד</sup>אֲבָנִים דְּאֵי כְתָב רַחֲמָנָא  
 אֲבָן הוּא אֲמִינָא הֵיכָא דְלֹא מֵת בְּחֵדָא לֹא  
 נִיתִי אַחֲרִיתִי וּמִיִּקְמָלִיהּ כְּתָב רַחֲמָנָא אֲבָנִים  
 וְאֵי כְתָב רַחֲמָנָא אֲבָנִים הוּא אֲמִינָא  
 מַעֲיָקְרָא נִיתִי תִרְתִּי כְתָב רַחֲמָנָא אֲבָן <sup>ה</sup>וְהָא  
 הָאֵי תִנָּא נֹאמֵר קֹאמֵר אִילוֹ לֹא נֹאמֵר קֹאמֵר  
 דְּהָ"ק אִילוֹ לֹא נֹאמֵר קֹרָא הֵיתִי אֹמֵר גִּזְרִיהּ

שוה עכשיו שנאמר <sup>א</sup>קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה הוה יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא <sup>ב</sup>הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה ישראל ויוציאו את המקלל לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה <sup>ג</sup>חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הגי הוציא דכתיבי בפרים הנשרפים מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי <sup>ד</sup>אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנהרג בו ואחד סודר שנחנק בו כולן <sup>ה</sup>משל צבור מ"ט דמדידה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמניפין בו וסוס שרץ ומעמידן משל מי הוא כיון דהצלה ידידה מדדידה הוא או דילמא כיון דבי דינא מחייבין למעבד בה הצלה מדידהו ותו הא דאמר ר' חייה בר רב אשי אמר רב חסדא <sup>ו</sup>היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כדי שתטרף דעתו שנאמר <sup>ז</sup>תנו שכר לאובד ייין למרי נפש ותניא נשים יקרות שבידו שלום <sup>ח</sup>היו מתנדבות ומביאות אותן לא התנדבו נשים יקרות משל מי הא ודאי מסתברא <sup>ט</sup>משל צבור כיון דכתיב תנו מדידהו בעא מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת אמר אחד מן התלמידים יש לי ללמד עליו זכות ונשתתק מהו <sup>י</sup>מנפח רב ששת בידה נשתתק אפילו אחד בסוף העולם נמי התם לא קאמר הכא קאמר מאי הא שמע דאמר רבי יוסי בר חנינא <sup>יא</sup>אחד מן התלמידים שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו זיכה אין לא <sup>יב</sup>זיכה <sup>יג</sup>לא זיכה פשיטא לי אמר תיבעי לך: אפילו הוא כו': ואפילו פעם ראשונה ושניה והתניא <sup>יד</sup>פעם ראשונה ושניה בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו מחזירין אותו ומכאן ואילך אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו אין ממש בדבריו אין מחזירין אותו אמר רב פפא תרגומה <sup>טו</sup>מפעם שניה ואילך מנא ידעי <sup>טז</sup>אמר אביי <sup>יז</sup>דמסרינן ליה זוגא דרבנן אי איכא ממש בדבריו אין אי לא לא ולימסר ליה מעיקרא אגב דבעית לא מצי אמר כל מאי דאית ליה: **מתני'** <sup>יח</sup>מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו יצא ליסקל <sup>יט</sup>וכרוזו יוצאו לפניו איש פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית ופלוני עדין כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו: **גמ'** <sup>כ</sup>אמר אביי <sup>כא</sup>צריך למימרהו פלוני ובשעה פלונית ובמקום פלוני דילמא איכא ידיעי ואתו ומוזים להו: וכרוזו יוצא לפניו: לפניו אין מעיקרא לא: והתניא בערב הפסח תלאוהו לישו <sup>כב</sup>והכרוזו יוצא לפניו מ' יום קודם שהוא יוצא ליסקל על שבייש והסית והדיח את ישראל כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו ולא מצאו לו זכות ותלאוהו בערב פסח אמר עולא ותסברא בר הפוכי זכות הוא מסית הוא ורחמנא אמר <sup>כג</sup>לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שאני ישו <sup>כד</sup>דקרוי למלכות הוה: ת"ר חמשה תלמידים היו לו לישו <sup>כה</sup>מתאי נקאי נצר ובוני ותודה אתיוהו למתי אמר להו מתי יהרג הכתיב <sup>כו</sup>מתי אבוא ואראה פני אלוהים אמרו לו אין מתי יהרג דכתיב <sup>כז</sup>מתי ימות ואבד שמו אתיוהו לנקאי אמר להו נקאי יהרג <sup>כח</sup>הכתיב ונקי וצדיק אל תהרגו אמרו לו אין נקאי יהרג <sup>כט</sup>דכתיב במסכתרים יהרג נקי אתיוהו לנצר אמר להו נצר יהרג <sup>ל</sup>והכתיב ונצר מושרשיו ופרה אמרו ליה אין נצר יהרג דכתיב <sup>לא</sup>ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב אתיוהו לבוני אמר להו בוני יהרג <sup>לב</sup>הכתיב בני בכורי ישראל אמרו ליה אין בוני יהרג <sup>לג</sup>דכתיב הנה אנכי הורג את בנך בכורך אתיוהו לתורה אמר להו תודה יהרג <sup>לד</sup>הכתיב מומוזר לתורה אמרו ליה אין תודה יהרג <sup>לה</sup>דכתיב זוכה תודה יכבדני: <sup>לו</sup>אריב"ל

עין משפט  
נר מצוה

ג א ב מיי פטוי מהל  
 קנהדרין הליא קמג  
 עשין קב:  
 ד ג מיי פייג מהלכות  
 קנהדרין הלכה ג קמג  
 עשין קכ:  
 ה ד מיי שם הלכה ז קמג  
 שם:  
 ו ה ו מיי שם הלכה ז:  
 ז ח מיי שם הליג:  
 ח ט מיי שם הלכה ד:  
 ט י כ ל מ מיי שם  
 פייג הליא קמג שם:

## רבינו חננאל

פשוטה היא רב אשי אמר  
 משה רבינו היותו חזק ונורא  
 במחנה ליהוה ואמר וצא  
 אל המקל חזק למחנה  
 ליהוה. אל מחזק למחנה  
 ישראל וצוהו את המלאך  
 לשלוח (ח) לסמיכה  
 ועוד לדרישה אמרו לו  
 כן הוואל ואתה מציא  
 חזק לדרישה חזק כלולו  
 הוצא דרכיך במים  
 הנשרפים מאי דרשת בהו  
 קפאי: עומר לו  
 שמח בית דין והסודרים  
 בידו והסוס רחוק ממנו  
 כדי שיראו ראוהו רב אחד  
 רב הונא שביטל לו אחד  
 אבן הסקל בה ואחד  
 עץ שנתלה בו וכן שנים  
 שנהרגו בו וסודר שנתקן  
 בו כולן משל צבור אלא  
 סודר שמשיפין בו סוס  
 שרץ בו משל מי כיון  
 שבי"ח צוה לעשות לו  
 הגזל משלחן עושין לו  
 דילמא כיון הדעתה ידידיה  
 היא משיפיהו ואלא  
 איהו משיפיהו: **מ"ב** קורטל  
 לבונה שהיו משקין את  
 הדעת להרג כדי שיתרץ  
 רחמנו עליו נשים קטנות  
 שכיושלישם היו מתגרבול  
 משמן אל התגרבול משל  
 רבנא. רבנא רב אחד מרוב  
 (סמבטורא) משל ציבור  
 שנצטוו שבו שר לאובד:  
**מ"ג** יוסי ב"ר חנינא אחד  
 חזק התלמידיו שהיה ומת  
 רואק את המלאך וצוהו  
 ח' ועומד במקומו. אפילו  
 אמר שיש לו ללמד על  
 עצמי שבו מחזירין אותו  
 אפילו: ד' עמים.  
 וכבדו שהיו מבידי משרבי  
 מצאו לו זכות פטרותו  
 וכן לאו רוצא לייסקל  
 והורכו רוצא פלוני על  
 פלוני רוצא לייסקל על  
 פלוני עבירה פלונית  
 שבו אמר אביי רבנא

(א) [גראה דחסר בדברי רבנו  
ו"ל ובני ישראל עשו כאשר  
צוה ה' את משה ג"כ לעשייה  
וחד לסמיכה כו']  
(ב) עיין באגרת רב שפירא גאון  
ד"ה ולפום הכין איתוספא  
הוראה וכו' ותמנא כי הוא היה  
אחד מרבנן סבוראי אשר  
הוסיף דבריו בגמ':